

FORUM FODOK

Hét blad voor ouders, familie en vrienden van dove kinderen - met of zonder CI

FORUM

IN DIT NUMMER o.a.

Muziek en CI

Op kamers als je doof bent

Samenwerking met andere Dovenorganisaties

Jaarverslag 2014

IN DIT NUMMER

THEMADAG 2015

- 3 Hoofdlezing Toegang tot meerdere werelden?
- 6 Workshop Ouders en professionals in gesprek
- 8 Workshop Veilig internetten
- 9 Workshop Interactief voorlezen
- 10 SenCity! Jongerenlezing Themadag door Serhat Agacan van Stichting Skyway

12 Nieuwe site: *Oog op zorg*

13 Hoe ondersteunt Grow2work dove en slechthorende werkzoekenden in hun zoektocht naar werk?

16 Boek: *Kiezen in de oorlog*

18 Op kamers als je doof bent

20 Muziek en CI

22 Over de samenwerking van de Dovenorganisaties

24 'Klaar voor de start' Huiskamerbijeenkomsten

26 INFODOK FODOKnieuws

JAARVERSLAG 2014

Redactioneel

In dit nummer blikken we terug op een geslaagde themadag. De dag was weer op de vertrouwde plek, er was weer een kinderprogramma en zelfs een jongerenprogramma! De plannen voor volgend jaar worden al gesmeed, dus houd 19 maart 2016 vrij in uw agenda!

Om ouders van dove kinderen de gelegenheid te bieden ervaringen uit te wisselen, organiseert de FODOK met behulp van vrijwilligers een aantal kleinschalige huiskamerbijeenkomsten, verspreid over het land. Lees er meer over in dit nummer.

En er zijn meer plannen van de gezamenlijke belangenorganisaties! Het Platform doven, slechthorenden en tos heeft, samen met de Patiëntengroep Doofblinden van de Oogvereniging, het projectvoorstel *Iedereen Sterk* ingediend voor de komende drie jaar. Met deze titel onderstrepen wij ons uitgangspunt dat iedereen vanuit de doelgroepen naar vermogen moet kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarnaast is er een projectplan ingediend voor 'Keuzewijzers'. Het doel van dit project is de patiënt/cliënt met een gehoorandoening in staat te stellen om de voor zijn/haar situatie meest passende keuze te maken voor behandeling en/of begeleiding (als medische behandeling niet meer mogelijk is). Voor het zeer succesvolle project Grow2Work worden plannen gemaakt voor een doorstart na 2015.

De FODOK en haar collega-organisaties zitten dus niet stil. Vandaar ook onze oproep, elders in FODOKFORUM, voor nieuwe bestuursleden, onder wie een penningmeester.

Map van der Wilden

Themadag 2015

Het was weer feest op zaterdag 28 maart in de Ariane de Ranitzschool. Ouders, kinderen, jongeren, doof en horend. Allemaal werelden naast elkaar en soms door elkaar. De kinderen (en hun ouders) waren blij dat er weer een kinderprogramma was, compleet met springkussen, schilderen en muziek. Bestuursleden van de NDJ (Nederlandse Dove Jongeren, voorheen JongerenCommissie) organiseerden een jongerenprogramma waar jongeren én kinderen enthousiast aan meededen. En de volwassenen voorzagen in hun informatiebehoefte dankzij uiteenlopende workshops en stands. En niet onbelangrijk: bezoekers konden ondertussen ook onderling informatie en ervaringen uitwisselen. FODOK en NDJ kijken tevreden terug op hun gezamenlijke themadag Eigen tijd.

EIGEN TIJD: IN ÉÉN, TWEE OF MEERDERE WERELDEN?

Hoofdlezing

CORRIE TIJSSELING: TOEGANG TOT MEERDERE WERELDEN?

Corrie Tijsseling promoveerde afgelopen december op een filosofisch-historisch onderzoek naar de betekenis van het Nederlandse dovenonderwijs voor de Nederlandse dovingemeenschap. Corrie werd slechthorend geboren in een gezin met dove ouders en was op haar 25ste helemaal doof. Ze is dus tweetalig en bicultureel opgegroeid.

Twee werelden

In haar proefschrift maakt Corrie zichtbaar dat het dovenonderwijs in feite de oorzaak was van het ontstaan van een doven- en een horendenwereld: 'In dat onderwijs, en door dat onderwijs, werd namelijk herhaaldelijk aan die kinderen bevestigd dat zij in de eerste plaats anders waren, in de tweede plaats iets mankeerden en in de derde plaats nooit zouden worden zoals de meerderheid.' De dove leerlingen werden daardoor buitenstaanders in de horende samenleving en vaak ook in hun eigen gezin.

>> Daarom zochten ze elkaar op in dovenverenigingen en ontstond een aparte dovenwereld.

Een hoorbeperking bepaalt niet wat voor soort mens je bent

En vervolgens vraagt Corrie zich af: 'Willen we dat? Grenzen tussen mensen, gescheiden werelden? Dat kan ik me niet voorstellen. Zo houden we segregatie in stand. En niet alleen segregatie maar ook stereotypen, vooronderstellingen en vooroordelen. Je geslacht bepaalt niet wat voor soort mens je bent. En een hoorbeperking bepaalt evenmin wat voor soort mens je bent.'

Diversiteit

Natuurlijk zijn er momenten dat het echt even 'dovenland' is. En daar is niets mis mee, stelt Corrie: 'Maar onder elkaar willen zijn, even een dovenland hebben, is wat anders dan twee werelden in stand houden. Dat is niet meer van deze tijd. We leven in een tijd waarin het draait om diversiteit. En om een hybride identiteit. Want jongeren van wie de grootouders immigranten waren, zijn niet of Nederlands of (bijvoorbeeld) Turks. Ze zijn ook niet Nederlands en Turks. Zij ontwikkelen een mengvorm, een hybride identiteit, waarbij zij verschillende elementen uit verschillende culturen vermengen en er een nieuwe vorm ontstaat. Ik denk dat zo iets ook kan gebeuren bij dove kinderen. Omdat de samenleving meer openstaat voor diversiteit, hebben zij meer ruimte om een eigen identiteit te ontwikkelen. Ook door het CI en door de tweetalige opvoeding. Je bent niet meer óf horend óf doof. Dat als je praat, dat je dan bij horenden hoort en als je gebaart dat je dan bij doven hoort.'

Je bent niet meer of horend of doof

Flexibiliteit

Leven in meerdere werelden vraagt van dove kinderen flexibiliteit en voldoende sociale kennis en sociale vaardigheden. Kinderen moeten leren 'in-voelen in anderen' maar ook leren 'in-denken in anderen', zoals Corrie dat noemt. Dus de emoties begrijpen van de ander maar ook begrijpen wat de ander denkt, ofwel Theory of Mind: 'Dat is in

het algemeen iets wat kinderen niet zomaar leren, en dus iets waar bij dove kinderen meer aandacht voor moet zijn. Omdat je het via communicatie leert, zowel gerichte als ongerichte communicatie; en communicatie gaat op geen enkele manier vanzelf bij dove kinderen.'

Niet iedereen kan alles

De rol van ouders

Leven in meerdere werelden is lang niet eenvoudig, voor dove kinderen is het nog lastiger. En het vraagt van ouders een voortdurend bewustzijn van het feit dat niets vanzelfsprekend is bij dove kinderen. Dove kinderen moeten zich ook bewust zijn van wat ze wel en niet kunnen. Hun ouders kunnen hen helpen daarmee om te gaan. Maar, zo stelt Corrie, laat ouders niet alles aan de doofheid toeschrijven: 'Ouders zeggen dan bijvoorbeeld: "Jan is moe omdat hij de hele dag moet luisteren met zijn ogen en zijn oren". Nee, Jan is moe omdat hij de hele dag naar school is geweest.' Leven in meerdere werelden betekent ook dat dove kinderen zich ervan bewust moeten zijn hoeveel energie ze hebben en hoe ze de accu kunnen opladen. Dat vraagt zelfkennis en assertiviteit,

ook tegenover de ouders. Corrie zegt het schokkend te vinden hoe weinig onderzoek er is gedaan naar vermoeidheid bij dove kinderen: 'Want of je nou apparatuur gebruikt, hoorapparaat of CI, of dat je de hele dag naar een tolk kijkt of allebei: het is heel vermoedelijk om doof te zijn.' En ze voegt daaraan toe: 'Het is belangrijk om een balans vinden, en om dove kinderen te leren de eigen regie te nemen. Dus aan te geven wat je wel of niet wil. En om realistisch te leren worden. Want niet iedereen kan alles.'

Identiteit

Corrie verwijst ook naar het boek *Ver van de boom* van Andrew Solomon (zie ook het artikel

Identiteitsvorming en contact met rolmodellen van Inge Doorn in FODOKFORUM 11) over horizontale en verticale identiteit: 'Volgens Solomon is het belangrijk om bij kinderen die anders zijn dan hun ouders erop te letten dat allebei de aspecten van identiteit optimaal ontwikkeld worden. Als een van de twee niet kan groeien of ontkend wordt, ontstaan psychische en sociale problemen. Wat dove kinderen dus nodig hebben is zowel een goede band met de ouders als voldoende gelijken (peers).'

Is de themadag daarvan al geen mooie illustratie?

Mariën Hannink

Workshop

OUDERS EN PROFESSIONALS IN GESPREK

Marjan Bruins presenteerde een interessante workshop over het onderwerp 'Ouders en Professionals in gesprek'. Marjan Bruins is voorzitter van de Commissie van Onderzoek (CvO) van Auris. Anne Schoonderwaldt, leerkracht van de Bertha Muller School in Utrecht, was aanwezig als actrice.

Invloedrijke rol voor ouders

Auris vindt het belangrijk dat ouders een invloedrijke rol spelen in het gesprek met school en professionals. Per 1 augustus 2014 is passend onderwijs van start gegaan. Het doel van passend onderwijs is om voor iedere leerling een passende plek en de optimale ondersteuning te vinden. De rol van de ouders is sindsdien wel veranderd. Vóór 2014 moest je als ouder na de indicatie zelf op zoek naar de meest geschikte school. Nu zijn het de experts die adviseren over hoe intensief de begeleiding van je kind moet zijn. En daarna

is het de bedoeling dat de school, de professionals samen met de ouders komen tot de beste invulling van het onderwijs voor het kind. Ouders moeten samen met de school en experts afstemmen welke begeleiding en welke school optimaal zijn voor het kind. De keuzevrijheid van de ouders is in dit nieuwe systeem verdwenen. Het is dus des te belangrijker dat er goede communicatie is met zowel de professionals als de school.

Partnerschap

Tijdens het proces van afstemmen moet allerlei informatie boven tafel komen: Wat ging er tot nu toe goed, wat heeft je kind nodig, wat ging niet goed en wat is extra nodig, hoe organiseren we dat, hoe verdelen we de taken. Je zou willen dat het proces van ouders in gesprek met professionals een partnerschap is. Als ouder zou je natuurlijk een belangrijke factor moeten zijn in dit partnerschap. Jij bent tenslotte de constante factor in het leven van je kind. De leerkracht en de expert kunnen zo maar ineens wegvallen of vervangen worden voor een ander. Bovendien heb je als ouder vaak veel meer inzicht in het wel en wee van je kind. De deskundigheid van de ouder zou dus ook meegenomen moeten worden in de besluitvorming.

De workshop is eerder al gedaan met ouders tijdens een FOSS-dag (FOSS is de Nederlandse Federatie van Ouders van Slechthorende kinderen en van kinderen met taalontwikkelingsstoornissen). Hieruit kwam een aantal belangrijke ervaringen van ouders naar voren:

- tienminutengesprekken zijn te kort voor goed overleg
- in overleg met school/professionals moet de input van twee kanten komen
- er moet de intentie zijn om naar ouders te luisteren
- er moet een basis van gelijkwaardigheid zijn tijdens gesprekken

Tienminutengesprekken zijn te kort voor goed overleg

Tijdens de FODOK-workshop neemt de acteur de rol op zich van leerkracht. Er worden een paar situaties nagespeeld. Een van de situaties is een tienminutengesprek met ouders. De leerling zit met een medium arrangement op een reguliere school met tolk. De leerkracht vertelt dat het zo goed gaat met de leerling en dat ze ervan overtuigd is dat een tolk niet meer nodig is. Ze wil dus gaan voorstellen om te stoppen met de tolk. De leerkracht is vastberaden en zeer overtuigd van haar gelijk. De aanwezigen spelen de rol als ouder en kunnen

oefenen hoe hierop te reageren. Een ouder reageerde door uitgebreid te vertellen over de thuis-situatie, om zo begrip te kweken bij de leerkracht voor haar kind. Een andere ouder gaf aan dat de aanwezigheid van een ambulante begeleider bij het gesprek misschien fijn geweest zou zijn.

Tijdens deze workshop wordt duidelijk dat je als ouder stevig in je schoenen moet staan om goed dit overleg aan te gaan. Een beetje oefening vooraf kan in sommige situaties wel handig zijn. Je moet handvatten hebben om goed de dialoog aan te gaan en een partnerschap op te bouwen.

Sterker in de partnerschapspositie

Auris wil deze workshop gaan aanbieden als cursus voor ouders. Door de workshop te volgen krijg je meer kennis over je rol in het partnerschap en hoe je kunt zorgen voor voldoende invloed. Kortom, het kan maken dat je als ouder sterker staat in de partnerschapspositie. Dus houd Auris in de gaten! Kijk op www.auris.nl/Cursus/voor-ouders of neem contact op met Marjan Bruins.

Karla van der Hoek

Workshop

VEILIG INTERNETTEN

Anja Nutters-Stornebrink werkt bij Kentalis Guyotschool. Ze heeft als deel van haar werk een leerlijn ontwikkeld genaamd C2Mediawijs, met als doel dat kinderen de positieve kanten van media leren gebruiken. Ze vertelt dat het project zijn oorsprong vond in de kringgesprekken na het weekend, waarin de leerlingen vertelden over ruzie op Facebook. Veel van de gesprekken gingen over het waarom van die ruzies en hoe ze zo uit de hand konden lopen. Feit is dat sociale media en internet leerlingen de mogelijkheid bieden om hun leefwereld te verbreden. Maar er zijn ook tal van gevaren in het gebruik van internet. Daar is het project C2Mediawijs voor bedoeld.

Het eerste onderdeel van het project was een filmfestival voor derdejaarsleerlingen, dat begon met de vraag: wat vind je als je jezelf googelt op internet? Hoe zie je er op internet uit? Vervolgens gaan de leerlingen een positief internetfilmpje maken over zichzelf. De eerste keer werden deze filmpjes vertoond tijdens een speciale voorstelling in de bioscoop, nu is het een jaarlijkse presentatie op de Guyotschool voor jongere leerlingen. Een tweede onderdeel van de leerlijn is het ontwikkelen van onderwijsaanbod over problemen bij internetgebruik, zoals roddelen, iemand buitensluiten, een account hacken en de problemen met privacy. Wat kun je wel doen en wat niet op Facebook? Welke instellingen heeft jouw Facebook-account

(privacy!), met wie deel je wat? Hoe maak je een goed wachtwoord?

Dit heeft geleid tot de ontwikkeling van de *Media Wiz Quiz*. Dit spel kan worden gedownload via www.C2Mediawijs.nl. De Quiz leert spelenderwijs over internetterminologie zoals: wat is een hoax, wat is grooming, spam, sexting en nog veel meer. Tenslotte gaat het project ook in op de rol van ouders in veilig internetten. Ouders wordt aangeraden om belangstelling te tonen als zoon of dochter vertelt over ervaringen op sociale media of bij een online computerspel. Wat maakt het internetten zo aantrekkelijk? Ook kan er sprake zijn van misverstanden of ruzie. Probeer dan samen een oplossing te zoeken. Boos worden verergert het probleem meestal. Zeg eerlijk dat u zich zorgen maakt en dat u graag wil dat contacten via internet plezierig blijven voor iedereen. Meer informatie op de website van Kentalis.

Henk Prevaes

Workshop Interactief voorlezen

LEZEN & VOORGELEZEN WORDEN: WAT WIL JE NOG MEER?

De FODOK heeft veel aandacht voor leesbevordering bij dove kinderen. Logisch, want als gesproken taal niet zo toegankelijk is, is geschreven taal dat ook niet. En lezen is zó leuk, zó belangrijk voor je taalontwikkeling. En daarmee ook voor je sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling. Maar als je lezen associeert met 'lastig' in plaats van met 'leuk', dan pak je niet zo snel een boek. Vandaar die leesbevordering.

Lezen is zó leuk

Die begint al heel vroeg met voorlezen, aandacht voor plaatjes, gebeurtenissen, emoties, eerst dichtbij de eigen leefwereld en dan wat verder weg. Vervolgens wordt voorzichtig met het zelf lezen begonnen, eerst met de wat makkelijkere boeken. Daarvoor biedt de FODOK jaarlijks de FODOK-keuzelijst, met een selectie van leuke en toegankelijke lees- en voorleesboeken voor dove kinderen en jongeren. Voor de 10-plusser die nog niet gegrepen is door het lezen, geeft Van Tricht

uitgeverij, in nauwe samenwerking met de FODOK, de Troef-reeks uit: makkelijke boeken over aansprekende onderwerpen. En, last but not least, tot de leesbevordering behoort ook het grootste leesfestijn van het jaar: de Leesvertelwedstrijd, georganiseerd door de Stichting Woord & Gebaar en gefinancierd uit de OCW-subsidie die de FODOK vooralsnog jaarlijks ontvangt.

De letterlijke tekst loslaten

Zo lees je interactief voor

Bij interactief voorlezen is het belangrijk om de letterlijke tekst los te laten en dat is best moeilijk. Je praat in feite over het verhaal, koppelt het aan de ervaringen van je kind en biedt ruimte voor de eigen inbreng van je kind. Een goede voorbereiding is dan belangrijk: bekijk het verhaal dus van tevoren.

Loes Wauters (Kentalis) en Evelien Dirks (NSDSK):

Interactief Voorlezen met kinderen met een auditieve beperking.

NSDSK, Kentalis en Pento ontwikkelden een oudercursus Interactief Voorlezen. Loes en Evelien vertelden daarover op de themadag *Eigen tijd* en zetten de deelnemers aan het werk. De FODOK brengt dit jaar, in samenwerking met de genoemde organisaties, een flyer met tips over Interactief Voorlezen uit.

Weet je alle gebaren en heb je bij het verhaal bruikbare materialen? Vestig eerst de aandacht op het uiterlijk van het boek: waar lijkt het op, waar denk je aan? Vertel met je eigen woorden en laat je kind dat ook doen. Geef je kind de regie door het de bladzijden te laten omslaan.

Geef je kind de regie

Stel vragen over het verhaal en de plaatjes, maar ook over de gevoelens en de ervaringen van je kind in relatie tot het verhaal. Het is ook leuk om na het voorlezen nog eens terug te bladeren, erover te tekenen of te knutselen. En kom later nog eens terug op het verhaal, praat erover en verwijst ernaar. Zo heb je je gezellige voorleesmoment, maar heb je ook met je kind weer een ontwikkelingsstap gezet!

Mariën Hannink

SenCity!

JONGERENLEZING THEMADAG DOOR SERHAT AGACAN VAN STICHTING SKYWAY

SenCity is een dance evenement, georganiseerd door Stichting Skyway, dat erg populair is onder dove en slechthorende jongeren. Muziek wordt voor iedereen toegankelijk gemaakt door zintuigprikkelende faciliteiten. Niet alleen met horen, maar ook met zien, gevoel, geur en smaak. Zo wordt muziek intenser dan ooit ervaren en kunnen ook doven en slechthorenden de beleving van muziek ervaren. Sencity prikkelt alle zintuigen! Er zijn bij SenCity:

- Sign dancers en tekstjockeys => zien van tekst/gebaren
- Aromajockeys => ruiken door een geur/muziekverbinding
- Trilvloeren => voelen van de muziek
- Foodjockeys => proeven van hapjes
- Diskjockeys => muziek

SenCity wordt sinds 2003 georganiseerd als muziekevenement

tijdens *Deaf Valley* en wordt nu ook wereldwijd uitgevoerd in landen als Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland, Spanje en Brazilië.

Dove Turkse homo

Serhat vertelt tijdens de lezing dat hij doof geboren is en gaat in op zijn achtergrond als Turkse Nederlander. Hij leerde gebaren op school en Turks thuis. Tijdens zijn huwelijk kwam hij achter zijn homoseksuele gevoelens. Dat was echter onacceptabel voor zijn ouders en leidde tot een breuk met hen. Serhat had het er moeilijk mee en kreeg een ernstige depressie. Pas nadat hij bij Oprah Winfrey een soortgelijk levensverhaal hoorde, kreeg hij zijn optimisme weer terug. Hij ging naar een feest van SenCity en werd daar uitgenodigd om te komen dansen! Hij sloot zich aan bij de groep en kreeg na twee jaar de kans in dienst te treden bij Stichting Skyway, waar hij zijn talenten kon ontwikkelen. Hij is nu projectleider en organiseerde SenCity in Zuid-Afrika. Als Turkse homo kon hij zijn verhaal delen, wat veel respect en applaus opleverde. Zijn baas vroeg hem dit ook in Nederland te doen (bij BNN). Hij is nu een

sign dancer en wordt geïnspireerd door de Finse dove rapper Signmark, die in de Dovenwereld erg bekend is. Zelf heeft Serhat dansworkshops gegeven in Brazilië.

Skyway Academy

Stichting Skyway timmert inmiddels ook aan de weg met succesvolle workshops lichaamstaal voor bedrijven. Hierin krijgen medewerkers een training om zich bewuster te zijn van lichaamstaal in de communicatie, uitgevoerd door dove trainers. Dit levert beter leiderschap op, vooral door een verbetering van de communicatie en daarmee ook een verhoging van de resultaten van het bedrijf. Dove trainers zijn hierin zeer effectief doordat zij visueel zijn ingesteld en beter zijn in kijken en analyseren van lichaamstaal van anderen én expressiever zijn met hun lichaam: lichaamstaal zegt meer dan woorden!

Henk Prevaes

De kinderen (en hun ouders) waren blij dat er weer een kinderprogramma was, compleet met springkussen, schilderen en muziek.

OOG OP ZORG

SAMEN EEN OOGJE IN HET ZEIL HOUDEN

Zoals al vaker te lezen viel in FODOKFORUM en zoals onze lezers wellicht zelf aan den lijve ondervinden: op het gebied van de zorg is er per 1 januari 2015 veel veranderd. Ook voor mensen met een zintuiglijke handicap. Om die reden hebben de Oogvereniging en het Platform doven, slechthorenden en tos (taalontwikkelingsstoornissen) besloten om de gevolgen van die veranderingen in de zorg voor mensen met een visuele en auditieve en/of communicatieve beperking te gaan monitoren. Het ministerie van VWS heeft hiervoor subsidie ter beschikking gesteld. De Oogvereniging, de belangenorganisatie voor blinde en slechtziende mensen, had al de Ooglijn (via telefoon, mail en twitter). Voor onze doelgroepen lijkt een website met zowel informatie als een meldpunt een betere benadering. Die website moest natuurlijk nog 'even' gebouwd worden, maar nu is hij er dan toch!

Oogopzorg.nu biedt informatie over zorg en begeleiding in het nieuwe zorgstelsel. Daarnaast kan via een korte melding (en dat kan ook met een zelf te uploaden filmpje, dus in gebarentaal) of via een uitgebreidere enquête, verteld worden wat iemands positieve en/of negatieve ervaringen met de veranderingen in de zorg zijn.

Zorg en begeleiding in het nieuwe zorgstelsel

Deze meldingen worden verzameld door Oog op Zorg. Oog op Zorg wil zo de kwaliteit van de zorg en begeleiding voor onze achterban bewaken. Iedereen heeft immers recht op goede zorg en begeleiding. En iedereen moet dit gemakkelijk zelf kunnen regelen. We geven de belangrijkste signalen door aan de zorgaanbieders, het ministerie van VWS en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Samen met onze achterban en die van de Oogvereniging kunnen we ervoor zorgen dat zorg en begeleiding beter geregeld worden. We hopen op veel bezoekers en melders. Neem eens een kijkje op oogopzorg.nu!

Mariën Hannink

De belangenorganisaties maakten deze folder voor gemeenten, met veel informatie over doofheid en slechthorendheid in relatie tot de Wmo.

Grow2work heeft een presentatie gehouden op het EURO-CIU-symposium van 10 april 2015 in Antwerpen. EURO-CIU is de Europese vereniging van CI-gebruikers die op Europees niveau de belangen van dove of slechthorende mensen met een cochleair implantaat behartigt. Om het jaar organiseert EURO-CIU een symposium.

Inge Doorn heeft tijdens de presentatie ervaringen gedeeld die Grow2work in de afgelopen jaren heeft verzameld. Binnen de Grow2work-community delen doven en slechthorenden ervaringen en tips. Dit doen ze tijdens de inspirerende en informatieve bijeenkomsten, maar ook binnen de Facebook-community. Meer informatie: www.grow2work.nl

Presentatie Grow2work tijdens EURO-CIU congres

HOE ONDERSTEUNT GROW2WORK DOVE EN SLECHTHORENDE WERKZOEKENDEN IN HUN ZOEKTOCHT NAAR WERK?

Onzekerheid; wat ben ik waard voor een bedrijf? Wat kan ik nu eigenlijk wel en niet horen? Hoe weet ik of ik de opdracht goed begrepen heb? Welke voorzieningen heb ik eigenlijk nodig om goed te functioneren? Bij Grow2work zien we veel verschillende mensen met veel verschillende vragen, maar met één overeenkomst: iedereen is op zoek naar werk en vindt het fijn om hierover met andere doven of slechthorenden van gedachten te wisselen. Tips en trucs te delen, onzekerheden te ventileren, vragen te stellen... Tijdens de bijeenkomsten pikt iedereen wel iets op dat hem inspireert, zelfvertrouwen geeft en helpt.

Grow2work is een project van de zeven belangenorganisaties voor doven en slechthorenden. We hebben ons de afgelopen jaren gericht op het ondersteunen van dove en slechthorende jongeren in hun zoektocht naar werk. Dit doen we niet door te bemiddelen richting een baan, maar door leuke workshops en netwerkborels te organiseren waar werkzoekenden elkaar kunnen ontmoeten en van elkaar kunnen leren.

'Ik heb heel lang gedaan alsof ik alles goed kon volgen, maar nu ik deze baan heb, val ik volledig door de mand. Ik moet nu echt op zoek naar accessoires voor bij mijn CI, zodat ik de wekelijkse vergaderingen beter kan volgen.' Actief op zoek gaan naar antwoorden op de vragen die werkzoekenden hebben, dat is iets dat we vooral uitdragen. Wat voor de één werkt, werkt niet voor de ander. Iedere situatie is anders en heeft dus iets anders

De sprekers op het EURO CIU-symposium (Inge Doorn als vijfde van links)

nodig, daarom is het zo belangrijk dat iedereen zelf op zoek gaat naar goede oplossingen. Geen enkele werkgever zit te wachten op iemand die niet goed weet hoe hij/zij het beste functioneert. Een werkgever wil horen: 'Ik heb moeite met vergaderingen, maar die kan ik wel goed volgen met de schrijftolk of met mijn solo-apparaatuur.'

Actief op zoek gaan naar antwoorden

Weinig inzicht in de werkloosheid onder doven en slechthorenden

In Nederland is het niet toegestaan apart te registreren welke mensen een arbeidsbeperking hebben. Hierdoor is het onmogelijk

om op een goede manier de werkloosheid onder doven en slechthorenden te vergelijken met die onder de horende populatie. De tussentijdse resultaten van onze onlangs uitgevoerde enquête onder doven en slechthorenden laten zien dat 50% van de respondenten een betaalde baan heeft en hiervan heeft slechts 40% een baan van 32 uur of meer.

Zorg ervoor dat je weet wat je nodig hebt

Waarom is de werkloosheid zo groot?

Uiteraard zijn er verschillende oorzaken aan te wijzen voor deze hoge werkloosheids-cijfers. Zo is er een grote onwetendheid bij de werkgevers. Zij weten niet goed waar ze rekening mee moeten houden als ze iemand aannemen, dit maakt dat zij huiverig zijn om doven en slechthorenden aan te nemen. Maar er spelen ook een aantal andere factoren mee

waar de dove en slechthorende werkzoekenden wel degelijk zelf invloed op hebben. We zien bijvoorbeeld veel mensen die nooit hebben geprobeerd een bijbaantje te krijgen, die zich afhankelijk opstellen en die onvoldoende kennis hebben van voorzieningen:

Geen werkervaring We zien veel doven en slechthorenden die geen zicht hebben op wat van hen verwacht wordt. Ze zijn beschermd opgevoed en hebben geen bijbaantjes gehad. Hierdoor is de stap naar werk enorm groot. Ook is het hierdoor lastig in te schatten in welke situaties jij wel goed kan functioneren en in welke niet.

Afhankelijke instelling We zien mensen die een erg afhankelijke instelling hebben. Voor hen moet alles geregeld worden en de werkgever moet op zoek naar oplossingen. Zij leggen de verantwoordelijkheid voor goede communicatie vaak bij de ander.

Onvoldoende kennis van mogelijke voorzieningen. Vaak zien we mensen die geen weet hebben van de mogelijke voorzieningen (tolken, ondersteunende hoorhulpmiddelen) die ze kunnen inzetten. Hierbij overschatten ze vaak hun eigen mogelijkheden.

Uitkering In Nederland hebben we een goed sociaal vangnet. Hierdoor kan het zijn dat op grond van de beperking jongeren een uitkering krijgen. Juist het krijgen van een uitkering maakt ook dat deze jongeren niet heel actief worden in het zoeken naar een baan. Voor hen geldt vaak dat zij er financieel op achteruit gaan wanneer zij gaan werken.

Wat doet Grow2work?

Tijdens het project hebben we vele gesprekken gevoerd met werkzoekenden, werknemers, werkgevers, reïntegratiebureaus, arbeidsbureaus, etc. De ervaringen en wensen van al deze personen hebben ons duidelijk gemaakt dat het delen van ervaringen, het inspireren en het aanreiken van informatie aan de werkzoekende jongeren helpt de stap richting werk te zetten.

Laagdrempelige en gezellige bijeenkomsten

We realiseren dit door laagdrempelige en gezellige bijeenkomsten te organiseren waarbij veel informeel contact mogelijk is. Tijdens deze bijeenkomsten staat het delen van

ervaringen centraal. Juist het zien en horen van deze verhalen inspireert en geeft zelfvertrouwen. Grow2work prikkelt deelnemers zich bewust te worden van hun beperking en nog meer van datgene wat zij nodig hebben om goed te functioneren. We nodigen deelnemers uit hun slechthorendheid bespreekbaar te maken en actief op zoek te gaan naar informatie en oplossingen. Onze boodschap tijdens alle bijeenkomsten is dan ook: zorg ervoor dat je weet wat je zelf nodig hebt. We wijzen mensen op de verschillende voorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden, maar we regelen het niet. Naast de verschillende bijeenkomsten die we organiseren, hebben we ook een online community op Facebook opgebouwd. Hier delen mensen hun ervaringen, vragen ze tips, worden nieuwtjes gepost. Op die manier wordt de groep steeds hechter en bereiken we steeds meer mensen.

Inge Doorn

WAT STAAT ER OP DE AGENDA?

26 juni: Zomerborrel Solliciteren 2.0 in Groningen

Tijdens deze zomerborrel leer je hoe je jezelf goed online kunt presenteren aan bedrijven en werkgevers.

26 september: Presentatie Grow2work tijdens Wereld Doven Dag in Utrecht

Tijdens de Wereld Doven Dag in Utrecht zal Grow2work een presentatie verzorgen.

16 oktober: Netwerkborrel Communicatie op de werkvloer in Den Bosch

Communiceren op de werkvloer, hoe pak je dat het beste aan als je doof of slechthorend bent?

20 november: Grow2work Symposium

Grow2work organiseert een symposium met interessante sprekers en een overzicht van wat Grow2work van 2012 tot en met 2015 heeft gedaan.

Grow2work eindejaarsborrel in Utrecht. Foto's: Hanske Kroon.

KIEZEN IN DE OORLOG

In de Troef-reeks verscheen in mei een indrukwekkend boek over de Tweede Wereldoorlog: *Kiezen in de oorlog* van Marte Jongbloed, met treffende illustraties van Roelof van der Schans. Over het gezin van Gijs, over goed en kwaad, over dood, honger en verdriet en over keuzes maken. Bij het boek hoort een website, www.kiezenindeoorlog.nl, ontwikkeld met ondersteuning vanuit het NIOD, het instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies.

De Troef-reeks wordt speciaal uitgegeven voor niet-grage lezers, onder wie dove jongeren. Van Tricht uitgeverij en de FODOK werken hierin nauw samen, bijgestaan door een vrijwilligersredactie van professionals uit het speciaal onderwijs, met veel expertise vanuit Cluster 2.

Auteurs voor de Troef-reeks hebben veel met die redactie te maken. De redactie let met name op toegankelijke taal, een niet te ingewikkelde plot en een goed te volgen verhaallijn. Maar bovenal moet een boek natuurlijk pakkend zijn en naar meer smaken!

Marte Jongbloed schreef *Kiezen in de oorlog* en FODOKFORUM sprak met haar. Marte studeerde aan de Toneelacademie en aan de pabo en geeft nu toneelles op een internationale school. Ze schreef meer boeken voor de Troef-reeks. Ze is getrouwd en heeft drie kinderen.

Waarom moest juist dit boek er komen voor dove lezers en waarom moest jij het schrijven? Ik lees zelf graag historische boeken, mijn kinderen ook. En ik merkte dat veel oorlogsboeken veel te moeilijk zijn voor niet-grage lezers. Dan wordt het verhaal van de oorlog gewoon niet aan die groep doorgegeven. En ik wil dat we leren van wat er is gebeurd. Als we ons niet bewust blijven van wat er in de oorlog is gebeurd, dan kunnen we alles wel opgeven...

Ik wil dat we leren van wat er is gebeurd

Wat is voor jou de belangrijkste boodschap van het boek?

Dat alles wat gebeurt meer kanten heeft en dat het moeilijk is om de goede weg te vinden.

'In het begin dacht ik dat het goed was. Ik dacht dat Nederland de Duitsers nodig had. Ik vond het ook leuk bij de Jeugdstorm. Maar nu denk ik er anders over.'
(Uitspraak van de hoofdpersoon, Gijs.)

Achteraf is het altijd makkelijk om goed en slecht te onderscheiden, maar wie weet hoe dapper jij bent als je in zo'n situatie zit? Ik wil dat mijn lezers zelfstandig nadenken over goed en kwaad.

Zelfstandig nadenken over goed en kwaad

Vertel eens wat over de bijbehorende website. De website is heel mooi geworden. Er zit ook interactief lesmateriaal in, naast veel informatie en verwijzingen naar andere sites, films en boeken. En de illustraties van Roelof van der Schans zijn zo mooi; hij weet de sfeer uit die tijd zo treffend op te roepen. Het is goed dat we de verschillende media met elkaar verbinden:

boeken, websites, misschien ook apps. Ik denk dat we daarmee veel jongeren bereiken die anders niet zo snel naar een boek grijpen.

Waar let je op als je voor dove jongeren schrijft?

Ik wil mijn verhaal laagdrempelig aanbieden, maar niet helemaal aan de onderkant zitten. Het moet niet te makkelijk zijn; er moet iets te knabbelen zijn. En ik heb geleerd niet teveel informatie tegelijk aan te bieden. Ik geloof echt dat we met de Troef-reeks op termijn betere lezers kweken!

Het juiste boek op het juiste moment

Hoe is het om te schrijven met de hete adem van de Troef-reeds-redactie in je nek?

Ik word me steeds bewuster van wat nodig is voor deze lezers.

Ik accepteer dat de redactie het soms beter weet dan ik en ik vind het boeiend om te merken dat iedereen er weer wat anders uithaalt en zijn eigen expertise inbrengt. Dat gepuzzel vind ik prettig, een boek wordt er beter van.

Hoe kunnen we niet-grage lezers nog beter aan het lezen krijgen?

Het is essentieel dat je het juiste boek op het juiste moment aanbiedt. Het is heel belangrijk dat docenten goed op de hoogte zijn van de actuele jeugdliteratuur om dat te kunnen doen. Dat is nu misschien niet altijd het geval. En dat momenteel bibliotheken wegbezuinigd worden, werkt niet echt mee: hoe kun je dan de basis leggen voor die kenniseconomie, die Nederland wil zijn? Goed kunnen lezen is zo belangrijk. Ik vind dan ook dat elke wijk een bibliotheek moet hebben. De jongeren moeten zelf kunnen kiezen. Dan moet er wel genoeg keuze zijn. Ik vind dat er voor deze doelgroep nog te weinig is, er moeten nog veel meer boeken in de Troef-reeks verschijnen. Ik vind het een mooie reeks en het is leuk om eraan te werken. En volgens mij is het potentiële publiek groter dan we denken!

Mariën Hannink

Zie ook: www.kiezenindeoorlog.nl

OP KAMERS ALS JE DOOF BENT?

Drie dove jongeren vertellen hoe het is om samen te wonen met andere dove huisgenoten in het studentenpand in Groningen, Amsterdam en Utrecht.

Lekker met andere dove wapperen

Meike Brock:

DOPA is het eerste dovenpand van Nederland. Het pand is gevestigd in de levendige stadswijk de Pijp, in de hoofdstad Amsterdam. DOPA telt zes kamers en drie appartementen. Er zijn dus in totaal negen bewoners. We wonen helemaal zelfstandig, er is dus geen begeleiding of iets dergelijks.

Er zijn nog twee andere studentendovenhuizen: in Groningen en Utrecht. In 2006 is onze DOPA een feit geworden. Voor 2006 bestond het dovenpand al, maar dan in een andere vorm. De naam DOPA staat voor DOvenPAnd. De naam is door ons bedacht en het heeft zelfs ook een gebaar naam (als drugs, want de naam DOPA lijkt op dope en dat staat weer voor drugs). Bijna alle dove Amsterdammers (en misschien ook wel buiten Amsterdam) kennen het gebaar van DOPA.

Het is fijn om in DOPA te wonen want iedereen is doof en communiceert in gebarentaal. Alle bewoners werken en studeren in de horende wereld en dan is het heerlijk dat je, als je thuiskomt na een lange dag, met andere dove lekker kunt wapperen. We doen regelmatig samen activiteiten en we komen elkaar ook vaak tegen in de dovenwereld.

Het is leuk om te weten dat De Hokjesman vorig jaar hier geweest is met zijn cameraploeg. Wie de aflevering nog nooit heeft gezien, kan op Uitzending Gemist de aflevering terugkijken (De Hokjesman, 26 september 2014).

Lisa Hinderks:

Het is heerlijk om thuis te komen, nu ik in een huis woon met drie anderen die mijn taal – gebarentaal – spreken en die mijn cultuur delen. Mijn vorige studentenpand was met horenden en dan voel je je af en toe toch buitengesloten. Nu is het erg prettig om thuis een ontspannen gesprek te kunnen voeren in mijn eigen taal. We zijn alle vier jong en actief in de dovenwereld, hebben alle vier een sterke mening en daarom discussiëren we veel aan tafel. Ook zijn we erg sociale wezens. In ons huis is het dan ook vaak een gezellige boel, we spelen spelletjes, we drinken een wijntje, mensen komen langs, we kijken films of koken samen, doen vele leuke dingen en gaan graag uit. Soms is het iets té gezellig, waardoor we snel afgeleid worden bij het studeren. En natuurlijk is het soms lastig, omdat we allemaal verschillend zijn, maar door goed over dingen te praten komen we er vaak wel uit. Discussies over wie de afwas moet doen of waarom de badkamer nog niet schoongemaakt is, horen er ook bij. Maar ik kan in ieder geval zeggen dat ik hoop dat er nog vele studentenhuizen voor dove studenten komen, want om je studententijd door te brengen met andere dove is het zeker waard.

Stephen Kok:

Voor het eerst ging ik uit het ouderlijke huis en ging ik samenwonen met drie dove huisgenoten in het dovenpand. Ik ken ze al sinds de basisschool. Het was spannend, een nieuwe stap. Nu moet ik zelf koken, schoonmaken, afwassen en meer.

Iedereen gaat zijn eigen weg, maar 's avonds zitten we meestal gezellig samen te kletsen. Het dovenpand heeft vier studentenkamers en een gezamenlijke woonkamer.

Soms gaan we ook naar het clubhuis voor dove, dit is voor ons nog niet eens drie minuten lopen van ons eigen huis.

Ook hebben we een keer een huisfeest gegeven. Dit willen we vaker doen. Verder is het de bedoeling dat we het bestaan van het dovenpand in Groningen willen voortzetten. Een huisgenoot die dezelfde taal spreekt, kan een andere huisgenoot steunen of helpen bij problemen. Ook is het natuurlijk mogelijk om van alles en nog wat te doen samen.

Daarnaast is het leuk om te weten dat we dicht bij het centrum wonen. Dat betekent makkelijk de stad in om te shoppen of om op stap te gaan. Verder zijn er natuurlijk restaurants, ideaal als je niet wil koken of niet thuis wil eten.

met dank aan Nimo Hersi

Het was spannend, een nieuwe stap

MUZIEK EN CI

Het verstaan van gesproken taal gaat vaak prima met een CI. Voor luisteren naar muziek is dat anders.

Waarom eigenlijk?

Bert van Zanten, Audioloog van het UMC Utrecht, heeft hier wat meer over verteld tijdens de OPCI-bijeenkomst MUZIE-CI op 7 maart 2015.

Een van de verschillen tussen spraak en muziek is dat bij spraak de inhoud van de spraakboodschap eigenlijk niet afhankelijk is van de toonhoogte. Toonhoogte is niet de kern van de boodschap. Bij muziek is dat anders. Muziek bestaat uit ritme en melodie. Ritme is een belangrijk aspect van muziek en kan goed worden waargenomen door een CI. Maar naast ritme bestaat muziek uit melodie (toonhoogten en klankkleuren) en dat is voor een CI veel lastiger door te geven. Een horende kan met zijn oor heel kleine

toonhoogteverschillen waarnemen. Met een CI is het veel minder makkelijk om tonen van elkaar te onderscheiden.

Ook al klinkt het anders dan voor horenden, genieten van muziek is mogelijk met een CI

Mensen die op latere leeftijd doof zijn geworden en een CI krijgen, vinden muziek vaak niet mooi. Voor kinderen die doof geboren zijn, ligt dit natuurlijk anders. Ze ervaren muziek via hun CI en dat is de enige ervaring die ze hebben. En ook al klinkt muziek anders voor een CI-drager dan voor een horende, genieten van muziek is ook mogelijk met een CI.

Kinderen met een CI

Ruud Mourik (muziekpedagoog, componist en slagwerker) gaf tijdens de Themadag van FODOK en NDJ een workshop. Hij heeft een muziektrainingsprogramma voor kinderen met CI ontwikkeld (het Circle-spel). Met allerlei slagwerkinstrumenten - van koeienbel tot grote trom - werd tijdens de workshop gespeeld met ritme. Ruud: 'Het kan voor kinderen heel positief zijn om bezig te zijn met muziek. Samen bezig zijn geeft veel plezier, maar het helpt ook bij het leren horen met een CI. Het ervaren van toon, ritme en cadans kan helpen om de gesproken taal beter te volgen'. Ruud heeft simpele liedjes ontwikkeld die ondersteund kunnen worden met de slaginstrumenten. Het gebruik van

de instrumenten helpt bij het verbeteren van het ritmegevoel en het onderscheiden van lettergrepen. En dit is tegelijkertijd weer een heel goede basis als je (meer) naar muziek wilt (leren) luisteren. Het boek, inclusief cd met de muziek en de liedjes, is te koop via www.hetcirclespel.nl (€ 65,-).

Het ervaren van toon, ritme en cadans kan helpen om de gesproken taal beter te volgen

Voor CI-dragers is een orkest vaak niet goed te volgen. Het is beter om te focussen op één instrument. Bij jonge kinderen kun je beginnen met slagwerkinstrumenten. Oudere kinderen kunnen natuurlijk een instrument leren bespelen (piano, blokfluit, dwarsfluit, gitaar etc.).

Visuele muziek

Tijdens de MUZIE-CI bijeenkomst gaf Joke Veltman (pianiste en CI-draagster) de tip om muziek te beluisteren met visuele ondersteuning. Bij jonge kinderen kun je denken aan muziek-dvd's met gebaren zoals bijvoorbeeld *Kinderliedjes met gebaren* van Kentalis, of de dvd's met gebarenliedjes van Lotte en Max.

Muziek kijken?

Voor oudere kinderen kun je denken aan muziek luisteren / kijken via YouTube. Op YouTube staan veel filmpjes waarin alle partijen van een muziekstuk in een eigen kleur worden weergegeven. Door op deze wijze een muziekstuk in compartimenten te verdelen en vervolgens weer samen te voegen, kan de CI-gebruiker de muziek beter volgen. Een ander hulpmiddel is *Piano Tutor*, een programma waarin je duidelijk ziet wanneer welke toetsen van de piano worden gebruikt bij een pianostuk. Meer informatie over de MUZIE-CI dag en linkjes naar interessante YouTube filmpjes vind je op: www.opciweb.nl/nieuws/nieuws/nieuwsbericht/artikelleren-genieten-van-muziek-met-ci-hoe-doe-je-dat/

Kyteman

Kyteman heeft een muzieknummer (Stay with me) speciaal bewerkt voor de dove Vera van Dijk. Zij draagt een CI en wilde graag een popconcert

bijwonen. In de weken voorafgaand aan het concert hebben Vera en Kyteman elkaar enkele malen ontmoet. Samen hebben ze naar muziek geluisterd om Vera's smaak te ontdekken. De reden waarom Kyteman het nummer moest aanpassen was dat Vera het verschil niet hoort tussen majeur en mineur. Kyteman vroeg zich af: 'Als ze het verschil niet kan horen, ben ik dan een droevig of een blij liedje aan het maken?' Vera hoort verschillen tussen verwante noten niet en smelt deze samen tot één klank. Ook bezochten ze samen Vera's KNO-arts. 'We vergeleken haar gehoor met een piano waarvan de meeste toetsen ontbreken. Subtiële verschillen van toon hoort ze niet. En subtiële instrumenten zoals violen dreigen onder te sneeuwen in al het orkestgeweld', vertelt Kyteman.

Zie ook YouTube *The Kyteman Orchestra – Stay with me of You Tube Vera's #First Concert of ga naar www.firstconcert.nl*

Karla van der Hoek en Inge Doorn

OVER DE SAMENWERKING VAN DE DOVENORGANISATIES

De voorgenomen – en in ontwikkeling zijnde – samenwerking tussen de FODOK, Dovenschap, Nederlandse Dove Jongeren en de stichting Plots- en Laatdoven is niet een nieuw plan. Al in 2005 zijn er pogingen ondernomen om van de drie slechthorendenorganisaties en de vier dovenorganisaties één geheel te maken. Dat is toentertijd mislukt. De stichting Plots- en Laatdoven heeft in 2012 opnieuw het initiatief genomen om de zeven organisaties bij elkaar te brengen. Hun doel was om te komen tot een soort paraplu, een federatie, waaronder de zeven organisaties zouden komen te 'hangen'. Ieder met behoud van eigen identiteit. Hier is veel tijd en werk in gestoken. Helaas bleken de verschillen tussen de slechthorenden- en de dovenorganisaties toch te groot. Daarom is nu in eerste instantie gekozen voor twee trajecten. De NVVS, de FOSS en SH-Jong hebben recent de federatieve stichting Hoormij gevormd.

De vier dovenorganisaties besloten ook het proces met elkaar voort te zetten. Een deskundige externe adviseur, Matteke Winkel, werd in de arm genomen en onder haar onafhankelijk voorzitterschap zijn we gaan praten. We, dat is de stuurgroep die bestaat uit alle voorzitters en een of meer bestuursleden per organisatie. We zijn nu zo ver gevorderd dat we een stichting

willen oprichten. Deze federatieve stichting zal als paraplu gaan werken en overkoepelt de huidige vier organisaties. De stichting Hoormij was zo vriendelijk en open ons al hun informatie te geven over het oprichten van een federatieve stichting, zodat we niet opnieuw het wiel hoeven uit te vinden.

De federatieve stichting als paraplu

Waarom samenwerking?

De FODOK, Dovenschap, de Nederlandse Dove Jongeren en de stichting Plots- en Laatdoven richten zich op alle dove, plots-/ laatdove en ernstig slechthorende mensen en hun omgeving. Alle organisaties bevinden zich in de situatie dat de subsidie minder wordt en dat het aantal betalende leden en donateurs niet bijzonder groot is. Hierdoor is het noodzakelijk om op meer effectieve en efficiënte manier de werkzaamheden uit te voeren.

Belangenbehartiging, informatievoorziening en lotgenotencontact zijn de primaire bestaansgronden voor de vier organisaties. Een toegankelijke maatschappij met ontplooiingsmogelijkheden voor een ieder, zonder dat de doofheid of slechthorendheid tot beperkingen leidt, is het centrale streven

en daarmee het fundament van de samenwerking.

Toegankelijke communicatie is daarin een belangrijke pijler, waarbij Nederlandse Gebarentaal (NGT) als volwaardige taal wordt erkend en Nederlands met Gebaren (NmG) als ondersteunend aan het gesproken Nederlands wordt gezien. De verhouding tussen het gebruik van gesproken taal en dat van gebaren(taal) is van veel factoren afhankelijk en verschilt per individu: ieder maakt daarin zijn eigen afwegingen.

Ieder maakt zijn eigen afwegingen

De vier organisaties trekken waar mogelijk gezamenlijk op in woord en gebaar. Zij richten zich op optimale effectiviteit en efficiëntie zowel in praktische uitvoering als in beleidsbeïnvloeding.

Doofheid, plots- en laatdoofheid en ernstige slechthorendheid hebben ongeacht de oorzaak

grote invloed op het persoonlijk leven en op de omgeving van de betrokkene. Wij vinden het belangrijk dat voorlichting, lotgenotencontact en belangenbehartiging zich richten op de mogelijkheden om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij. Ook zullen we samen actief zoeken naar oplossingen van ervaren knelpunten. De vier organisaties streven naar een toegankelijke maatschappij en een optimale leef- en werkomgeving, waarin zowel het individu als de groep tot ontplooiing kan komen.

Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat we de maatschappij informeren over (de gevolgen van) doofheid. Veel problemen ontstaan als gevolg van onwetendheid. We zien het als onze taak om meer bewustwording te creëren in onze samenleving. Gezamenlijke belangenbehartiging, niet ieder voor zich maar gezamenlijk met één mening naar buiten komen. Deze gezamenlijke kracht is de basis om tot samenwerking te komen.

Ook hopen we kosten te kunnen besparen. Bijvoorbeeld door efficiënter te kunnen werken, een gezamenlijke ledenadministratie opzetten, een gezamenlijke website en nieuwsbrief.

De conceptstatuten worden inmiddels uitgewerkt. De vier organisaties blijven vooralsnog bestaan en behouden hun eigen identiteit en herkenbaarheid.

Zodra de details meer zijn ingevuld, zullen we een Algemene Ledenvergadering beleggen om de statuten met onze leden te bespreken.

Map van der Wilden

KLAAR VOOR DE START!

Door het hele land worden verschillende kleinschalige huiskamerbijeenkomsten georganiseerd. Kom eens langs om andere ouders te leren kennen en ervaringen te delen.

Andere ouders leren kennen en ervaringen delen

Kan mijn kind ooit zelfstandig wonen, leren autorijden of leren zwemmen? Moet mijn kind met een busje naar school? Moeten we kiezen voor een CI en zo ja, voor welk type? Welke rol zal gebarentaal in het leven van mijn kind spelen? Hoe kies ik een goede school?

Alle ouders van dove kinderen - met of zonder CI - zullen deze vragen herkennen. Jonge ouders krijgen ondersteuning van de gezinsbegeleiding, maar vaak is het ook fijn om je vragen en ervaringen te delen met andere ouders. Juist daarom is de FODOK gestart met het organiseren van kleinschalige huiskamerbijeenkomsten.

Het onderling delen van tips en trucs is heel waardevol

Is je kind wat ouder en de gezinsbegeleiding gestopt, dan heb je inmiddels vele antwoorden gekregen op de vragen die je aanvankelijk had, maar ook dan zijn er momenten dat het fijn is om samen te zitten met andere ouders. Hoe gaat het op school? Met vriendjes en vriendinnetjes?

Moeten we kiezen voor CI en zo ja, voor welk type?

Kan mijn kind ooit zelfstandig wonen?

Tijdens sporten? Waar let je op bij het kiezen van vervolgonderwijs? Wanneer zet je een tolk in, kies je voor andere voorzieningen of voor een combinatie? Tijdens de huiskamerbijeenkomsten helpt het contact met andere ouders je om antwoorden te vinden op je vragen. Het onderling delen van tips en trucs is heel waardevol.

Een heel ander perspectief

Er zijn zo weinig dove mensen in Nederland dat je er zelden een spontaan tegen het lijf loopt. Ook de zorg en het onderwijs rondom dove kinderen bestaan voor het overgrote deel uit horenden. Mensen met hart voor de zaak, veel kennis en de beste bedoelingen, maar zij weten vaak niet wat het is om doof

Wanneer zet je een tolk in, kies je voor andere voorzieningen of voor een combinatie?

Waar let je op bij het kiezen van vervolgonderwijs?

te zijn of om een doof kind te hebben. Juist het delen van ervaringen met andere ouders geeft een heel ander perspectief.

Gedurende het komende jaar worden op meerdere locaties in Nederland deze huiskamerbijeenkomsten georganiseerd. Belangstellenden komen samen in de huiskamer van een van de deelnemende contactouders. Onder het genot van een kopje koffie of thee is er alle ruimte om vragen te stellen, ervaringen te delen en informatie te verzamelen.

Inge Doorn

Data

Voor de komende periode staan de bijeenkomsten gepland op:

- 2 juli in Weert
- 1 september in Hoofddorp

Interesse?

De bijeenkomsten zijn van 20.00 - 22.00 uur.

Wil je een van de geplande bijeenkomsten bijwonen? Meld je dan aan via: info@fodok.nl.

Meer informatie? Meer informatie over de huiskamerbijeenkomsten is te vinden op www.fodok.nl.

Heb je vragen over de huiskamerbijeenkomsten of wil je ook wel eens een bijeenkomst bij je thuis organiseren? Mail naar info@fodok.nl.

PENNINGMEESTER EN ANDERE BESTUURSLEDEN GEZOCHT

De penningmeester stelt de jaarrekening en de (meerjaren)begroting op en houdt controle op de ontvangsten en uitgaven van de FODOK (o.a. via online toegang tot het geautomatiseerde boekhoudpakket). De salarisadministratie van de FODOK-medewerkers (drie vast, twee op projectbasis) is ondergebracht bij een administratiekantoor. Het tijdsbeslag is ongeveer een dagdeel per week.

Formeel moeten bestuursleden ouder zijn van een doof kind, de voorkeur gaat dan ook uit naar een ouder met aantoonbare en ruime financiële ervaring. Gezien het belang van een goede en snelle invulling van de penningmeestersfunctie heeft de ALV in dit geval dispensatie verleend. Derhalve kunnen ook personen met relevante ervaring reageren die geen ouder van een doof kind zijn.

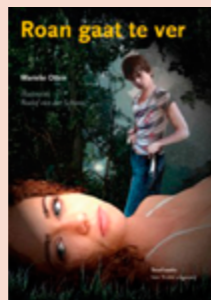
Het bestuur bestaat nu uit vijf personen. We zouden het bestuur graag uitbreiden. Vooral ouders van jonge(re) kinderen zouden we graag opnemen in het bestuur.

Interesse? Of weet u iemand die we zouden kunnen polsen? Neem contact op via map.vandervilden@fodok.nl

INFODOK

FODOKNIEUWS

Deze rubriek bevat korte berichten over wat er binnen (en buiten) de FODOK speelt. In veel gevallen vind je op onze website www.fodok.nl meer informatie.

hoormij

ERBIJ HOREN

Het project *Erbij horen*, van Stichting Hoormij en de FODOK, is van start gegaan. Doel: dove en slechthorende kinderen empoweren met behulp van tips & trucs van de doelgroep zelf. www.stichtinghoormij.nl

MG-CONTACTDAG 2015

De MG-contactdag wordt dit jaar gehouden op vrijdag **6 november** en heeft als thema *Het leven leren!* De precieze locatie is nog niet bekend, maar het wordt een Philadelphia-locatie in het westen van het land.

TROEF-REEKS: VIER NIEUWE UITGAVEN

Er verschenen vier nieuwe boeken in de Troef-reeks: *Code rood* door Bianca Mastenbroek (illustraties van Walter Donker), een sciencefictionverhaal; *Roan gaat te ver* door Marieke Otten (illustraties van Roelof van der Schans) over grensoverschrijdend gedrag; *Masker af* door Marlies Verhelst (illustraties van Roelof van der Schans) over graffiti en je eigen weg vinden en *Kiezen in de oorlog* door Marte Jongbloed (illustraties van Roelof van der Schans) over ingewikkelde keuzes in de Tweede Wereldoorlog. Voor dit meest recent verschenen Troef-boek, zie p. 16.

MEDEZEGGENSCHAP 'AB-ouders'

De staatssecretaris van OCW heeft nog geen duidelijk standpunt ingenomen over de wijze waarop de medezeggenschap georganiseerd moet worden voor ouders van Cluster-2-kinderen in het regulier onderwijs. FODOK, FOSS en de instellingen van Cluster 2 zijn in elk geval in overleg over hoe ouderbetrokkenheid verbeterd kan worden.

HERINDICATIES & KORTINGEN!?

Met de invoering van Passend Onderwijs wordt ieder jaar geherindiceerd. Het is belangrijk dat je als ouder goed leest wat er wordt voorgesteld. En of er goede argumentatie voor bijvoorbeeld minder uren is. Kijk goed of de voorstellen wel in het belang van je kind zijn. Wees kritisch en constructief in het overleg met Cluster 2. Laat je alles goed uitleggen en breng in wat je zelf belangrijk vindt. Ben je het bijvoorbeeld niet eens met minder uren AB en het lukt niet om dit bij te stellen, spreek dan duidelijk af dat je na vier maanden (voor de Kerst) met elkaar in overleg gaat om te bezien of de indicatie alsnog moet worden bijgesteld.

Recent bereikten ons zeer zorgelijke signalen over kortingen bij Cluster-2-instellingen, waardoor de beschikbare ondersteuning voor de betreffende dove leerlingen met ingang van komend schooljaar enorm afneemt. Daar staat de onderwijsbehoefte van de leerling duidelijk niet centraal! Samen met de FOSS kaarten wij

deze problemen aan bij Siméa en de Cluster-2-instellingen, maar ook bij het ministerie van OCW, de Tweede Kamer en de Inspectie voor het Onderwijs. Heb jezelf vergelijkbare ervaringen? Mail naar info@fodok.nl!

INTERNAAT HAREN

Het ministerie van OCW wil het internaat in Haren, voor leerlingen van de Kentalis Guyotschool vso, op termijn sluiten. Komend schooljaar zullen al minder leerlingen worden toegelaten. De FODOK vindt dit onacceptabel en heeft diverse acties ondernomen. Momenteel zijn we in gesprek met Siméa, Kentalis en de Tweede Kamer.

OPCI

Dit jaar bestaat OPCI (het onafhankelijk platform cochleaire implantatie, waarin de FODOK participeert) 10 jaar. Speciaal voor die gelegenheid organiseert OPCI op **21 november** een symposium-middag voor zowel CI-gebruikers

als professionals die met CI te maken hebben. Wil je meer weten over de ontwikkelingen in Nederland op het gebied van CI? Kom gezellig langs! Kijk voor meer informatie op: www.opciweb.nl. Hier kan je je ook aanmelden voor de digitale nieuwsbrief.

OORIGINEEL

Woon je in de regio Brabant en wil je kind meedoen met leuke activiteiten met andere dove of slechthorende kinderen of zoek je een gebaarvaardige buddy of misschien een oppas? De vrijwilligers van Origineel zitten vol leuke ideeën, zie www.origineel.nl.

GEBAAR MEE MET K3

Pas verschenen: de dvd *Gebaar mee met K3*, geproduceerd door Rosanne van Esch (docente NGT). Acht gebarenvideoclips met bekende liedjes van K3. Via de FODOK-website te bestellen (€ 10,-).

COLOFON

FODOKFORUM is het halfjaarlijkse leden- en donateursmagazine van de FODOK - Federatie van Ouders van Dove Kinderen - met of zonder CI.

Redactieadres

FODOK - Postbus 354, 3990 GD Houten, onder vermelding van FODOKFORUM (tekst)tel: 030 - 290 0360 fax: 030 - 290 0380 info@fodok.nl | www.fodok.nl Bankrekening: IBAN: NL05 ABNA 0429 4748 57 t.n.v. FODOK te Hoevelaken.

Nummer 12

Redactie Inge Doorn, Mariën Hannink, Henk Prevaes, Map van der Wilden.

Vormgeving en opmaak:

Helga Wening van Raan (Studio Hooghalen).

Fotografie Wij bedanken iedereen die foto's beschikbaar heeft gesteld.

Aan dit nummer werkte ook mee

Karla van der Hoek, Meike Brock, Lisa Hinderks en Stephen Kock.

Druk Koninklijke van Gorcum BV

FODOKFORUM nr 13 verschijnt in het najaar van 2015. Daarnaast verschijnt enkele keren per jaar een korte digitale update van FODOKFORUM.

Wilt u uw lidmaatschap opzeggen?

Doe dit dan vóór 1 oktober.

Opzeggen telefonisch: 030 - 290 03 60 of per e-mail: info@fodok.nl